

En skola på vetenskaplig grund

Att medicinska behandlingar ska vara evidensbaserade är accepterat av i stort sett alla. Den medicinska professionen, direkt eller i form av expertgrupper knutna till ansvariga myndigheter, enas om vad som är bästa behandlingsmetoder för olika medicinska tillstånd.

Detta står i bjärt kontrast mot skolan. I årtionden har skolan styrts utifrån, inte bara när det gäller resurser, utan också innehåll. Naturligtvis är skolan en viktig fråga för många människor, och det är rimligt att verksamheten är transparent. Skolan ska ju inte bara ge kunskaper utan också främja elevernas utveckling till "aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare" enligt skollagen (2010:800). Undervisningens former och innehåll behöver därför redovisas och diskuteras. En omfattande politisk styrning av skolan, eller försök till styrning, är dock inte rimlig. Denna styrning kan dess-

utom handla om att lägga på skolan ytterligare uppgifter, ofta för att lösa olika problem i samhället.

Det senaste exemplet på styrning är att antiken ska strykas ur historieundervisningen. Förslaget från Skolverket har väckt bestörtning och protester, både i fackpressen och i den vanliga pressen. Ord som ”skandalöst” och ”galenskap” ger en uppfattning om tonläget. Men det finns andra sätt att se på saken. Skolverket påpekar att den mängd stoff som ska klämmas in i det befintliga antalet timmar inte är rimlig. Antingen måste något strykas eller så måste antalet timmar för historieämnet öka. Det senare är inte troligt – att öka det totala antalet timmar är knappast möjligt, och det är säkert inget skolämne som vill gå med på att drabbas av en minskning. Om fördelningen av skolans timmar på olika ämnen ska bestämmas centralt, måste de som fattar beslutet ta ansvar för hur det

ska vara praktiskt möjligt att få in allt som förväntas ingå i undervisningen.

Vad är då lösningen? Ska skolan själv få besluta om timplan och val av stoff? Är det bara att vi vant oss vid den ständiga strömmen av detaljerade anvisningar till skolan som gör att tanken känns främmande? Eller går det att lita på att professionen själv kan konkretisera hur skolans övergripande mål ska kunna uppnås?

Det är inte troligt att skolan är mer intressant än vården för medborgarna och deras politiska företrädare. Det är troligare att förklaringen till den politiska detaljstyrningen kan sökas i en skillnad i vetenskaplig status mellan medicin och utbildningsvetenskap. Till skillnad från för vården verkar det saknas en sammanhållen forskningsbas som lärare kan förlita sig på.

Skolkommissionen (dir. 2015:35) skrev 2016 i delbetänkandet *Samling för skolan. Nationella målsättningar och utvecklingsområden för kunskap och likvärdighet* att det behövs ett system för att stödja forskning som svarar mot skolans behov. Erfarenheter av hur sådant stöd kan utformas kan hämtas från klinisk forskning, enligt kommissionen. Folkvett tror att med undervisning som är tydligt forskningsbaserad är det lättare för lärare att få ta sitt professionella ansvar. ✍